

Boqonnaa Lama

Diinagdee Cimaas Gaaffii
Wabii Nyaataarra Darbee
Daangaa Carraa Filannoo
Lammiilee Bal'isu Ijaaruu

2

Galmawwan dinagdee cimaa ijaaru paartii keenyaa waggoota shanii

- o Sirna diinagdee gabaan hogganamu, guddina diinagdee qulqullina qabuufi badhaadhina waliinii mirkaneessu, haala qabatamaa Itoophiyaa tilmaama keessa galche ijaaru
- o Tarsiimoo misoomaa dam-daneessaa jijjiirama caasaa diinagdee mirkaneessu hordofuu
- o Misooma baadiyyaa cimaafi itti fifinsa qabu, qonnaan bulaafi horsiisee bulaa giddugaleessa godhate mirkaneessuu
- o Hojii Ashaaraa Magariisaa keenya cimsuudhaan diinagdee magariisaa ijaaru
- o Sirna jireenya magaalaa gaaffii misoomaa bu'uuraa hawaasa magaalaa deebisu ijaaru
- o Tasgabbiin gatii sadarkaafi haala jireenya hiyyeessaa tilmaama keessa galche akka jiraatu gochuu
- o Tamsa'ina bu'ura misoomaa haqa-qabeessaafi qulqullinasaa eege mirkaneessuu
- o Faayinaansii misoomaa itti fufinsa qabu, dhaloota egeree idaa hin dhaalchifne mirkaneessuu
- o Dandeettii tekinoooloojii diinagdee dijiitaalawaa milkeessuu dandeessisu ijaaru

Imalli badhaadhina diinagdee paartii keenyaa fedhii waliigalaa lammiiw-wanii

yeroodhaa gara yerootti dabalu kan guutudha. Fedhiwwan kan-neen biroon kan dhalatan fedhii isa tokko guutuurraati. Waan ta'eefis, fedhii diinagdee dam-daneessa ummattootaaguutuudhaan sadarkaa jireenyaas-aanii kaleessaarraa gara sadarkaa diinagdee fooyya'aatti ceesisuudha. Kanaanis imalli Badhaadhinaa waggoota shanii inni ammaa kun fedhii diinagdee ummataa isa ammaa guutuudhaan gara sadarkaa fedhii isa birootti ceesisuufi sadarkaa jireenyaa fooyya'aarra geessisuudha.

Paartiin keenya lammiiwwan hiyyummaa har'aa kana keessa osoo hin taane boru haala fooyya'aan fedhiwwan isaanii guutameefiifi jireenya qulqullina qabu akka jiraatan gochuun galmasaa isa duraati. Keessumattuu ummata keenya hiyyummaa olaanaa keessa jiraatu; yeroo dheeraadhaaf fayyadaminsa isaarratti jijjiirama tokkollee hin argamsiifne haala addaatiin hiyyummaa keessaa baasuuf ni hojjanna.

Hiyyummaa dimshaashaa walakkaa oliin hir'isuuf hojjachuun bakka ga'umsa galma keenyaa isa dursaati. Kunis galma fedhiwwann diinagdee dam-daneeyyii guutuu, hirmaannaa ummata bal'aafi walitti dhufeenya qooda fudhattoota diinag-dee akkasumas itti fayyadama qabeenyaa bu'aqabeessa ta'e gaafata. Diinagdeen hawaasni bal'aan keessatti hirmaatu badhaadhina waliinii kan mirkaneessudha. Kanaanis paartiin keenya hirmaannaa taatota yookaan hirmaattota diinagdee kan dabaluu fi hojiiwwan oomishummaa mirkaneessan gama tokkoon xiyyeeffan-noon yommuu hojjataman, gama biraatiin ammoo fayyadamummaa haqa-qa-beessaa lammiiwwanii mirkaneessuuf xiyyeeffannoon ni socho'a. Biyya keenya Itoophiyaa waggoota dhufan keessatti fakkeenya badhaadhinaa Afrikaa gochuuf fooyya'insa imaammata diinagdee biyya keessatti dhalatan bu'uura godhachuud-haan badhaadhina hundagaleessa mirkaneessuuf ni hojjatama. Badhaadhinni di-inagdee keenya nama giddugaleessa kan godhate yommuu ta'u, kanaafis hojiiw-wan misoomaa keenya hundi lammiiwwanirratti jijjiirama qabatamaa akka fidan xiyyeeffannoon ni hojjanna.

2.1. Sirna Diinagdee Gab-aan Hogganamu; Guddina Diinagdee Qulqullina Qabuufi Badhaadhina Waliinii Mirkaneessu, Haala Qabatamaa Itoophiyaa Tilmaama Keessa Galche Ijaaruu

1.

Paartiin keenya qaawwan madaala diinagdee keessatti uumaman sirreessuudhaan haala diinagdee dimshaashaa (macro-economic condition) qulqullina qabuufi tasgabbaa'aa ta'e keessatti oomishitummaafi dorgomtummaa uumuudhaan diinagdi-cha saffisaan guddisuuf ni hojjata. Guddina diinagdee qulqullinaafi itti fufinsa qabu kana galmeessisuuf dameen dhuunfaa shoora isaa sirriitti akka taphatuufi gahee olaanaa akka qabaatu gochuun kallattii xiyyeef-fannoo addaa ta'ee ni hojjatama. Ta'us, mootummaan dameen dhuunfaa dorgomaa akka ta'u jajjabeessituwwan gara garaafi bu'uuraalee misoomaa murteessoo guddinaaf galtee ta'an dhiheessuudhaan guddinni diinagdee saffisaa, itti fufinsaa-fi qulqullina qabu akka mirkanaa'u shoora guddaa taphata.

Waan ta'eefis, damee dhuunfaa cimsuudhaan shoora mootummaa damee dhuunfaa wajjin walitti hidhuudhaan adeemsa guddina diinagdee qulqullina qabu galmeessisuu

dandeessisu nihordofa. Kanaanis diinagdichi dandeettii oomishtummaa olaanaarra ga'uuf, toora duudha daldalaa idil-addunyaa keessa sadarkaa gahaan hirmaachuuf; sadarkaa diinagdee dimshaashaatiin, keessumattuu si'aa'ina dameelee oomishoo dabaluun akkasumas qisaasama hanbisuun, tarsiimoowwan oomishitummaafi dorgomtummaa guddisuu ni raawwata.

2.

Paartiin keenya haala invastimantiifi daldalaa mijataa uumuudhaan hojii uumtonni haaraan adeemsa hojii daldalaa keessatti seerotaafi hojimaatota dhaabbataawoo danqoo, qisaasama yeroofi qabeenyaaf nama saaxilan fooyyessuudhaan dameen dhuunfaa diinagdee keessatti gahee murteessaa: hojii uumuu, ce'umsa beekumsaafi tekinoooloojii akka qabaatan ni hojjata.

3.

Hawaasa daldalaafi oomishaa gochalee gabaa sirrii hin taaneefi farra dorgommii hawaasni daldalaa kutaalee biyyattii kamiyyuu keessa bilisummaan, loogiifi haalota bi-roo sochii daldala seera qabeessaa-

danqanirraa bilisa ta'ee akka hoj-jatu haammattoowwan bulchiinsaafi seeraa dandeessisan hojiirra nioolu.

4.

Paartiin keenya tajaajilawwan loojistiksiifi bu'uraalee misoomaa babal'ina invastimantiitiif barbaachisoo ta'an babal'isuufi ammayyeessuuf xiyyeeffannoo ni kenna. Dhaabbilee to'annoo damee loojistiksiitiin jiran, tajaajila kennitoota, fichisiiftotaafi al-ergitoota qindeessuudhaan rakkoo qindoominaafi wal dubbisuu damicha keessatti mul'atu fulla'insaan hiikuu kan dandees-sisu sirna gurmaa'insaafi hoggansa loojistiksii waliigalaa hojiirra oolchuun gamatti sirni loojistiksichaa tekinooolojiin kan deggerameefi humna nama barateetiin kan hogganamu akka ta'u ni tasifama.

5.

Paartiin keenya dhaabbilee dal-dalaa mootummaan abbummaan bulchu keessatti rakkoo oomishi-tummaa dadhabaa mul'atu xiqqees-suuf qorannoorratti hundaa'ee hojii dhaabbileen kunneen gartokkeen ykn guutummaa-guutuutti gara dhuun-faatti naanna'an taasisuu ni hojjata. Dhaabbileen misoomaa mootummaa beekumsa dhuunfaa, tekinooolojiifi qabeenyaan deeggaramuun rakkoo dandeettii bulchiinsa korporeetii amma qaban furuudhaan guddina

diinagdeetiif gumaacha fooyya'aa akka taasisan gochuuf sochii ni taasisa. Kanaan dura dameelee mootummaa qofaaf dhiifaman abbaan qabeenyaa dhuunfaa dorgommiin akka irratti hirmaatu gochuun lammiwwan tajaajila fooyya'aa akka argatan ni godhama.

2.2. Tarsiimoo Misoomaa Dam-daneessaa Jijjiirama Caasaa Diinagdee Mirkaneessu Hordofuu

1.

Paartiin keenya maddoota guddina bal'isuudhaan biyyi keenya qa-beenya qabdu sirriitti fayyadamuu kan dandeessisu oomishummaa dameewwan hundaa guddisuudhaan ce'umsa caasaa diinagdee ni mirkaneessa. Kanaanis biyyi keenya dameelee diinagdee dandeettii misoomuu ittiin qabdu hundaaf xiyyeeffannoo kennuun hudhaalee hiikuun akkasumas dameeleen dal-dala al-ergiifi carraa hojii uumuurratti raawwii galmeessisanirratti hundaa'ee deeggarsaafi jajjabeessi-tuu kennuun guddina ni galmeessisa.

2.

Damee industirii maanuufaakchariingiitiin shaqaxoonni bu'uraan kanneen akka zayitaafi sukkaaraa alaa galanoomisha biyya keessattiin bakka buusuun, sharafa alaa

shaqaxoota kanaaf ba'u qusachuufi dameelee dursi kennamuuf kanneen biroof akka oolu gochuun akkasu-mas sharafni biyya alaa damicharraa atrgamu akka ol guddatu gochuun oomisha dimshaashaa biyya kees-saa gaheen qabu kan amma jirurraa dachaan guddisuu dandeessisu hojimaanni oomishaafi oomishtummaa guddisu, qulqullinni, saffisniiifi dorgomtummaan itti mirkanaa'u hoji-irra oola.

Kunis akka ta'u dandeettii oomishuu industiriiwwan damichaa cimsuu, investimantiin ha'aaraan baa'yina, qulqullinaafi akaakuun baballisuurra darbee sona walitti hidhaminsaa industiriiwwan oomishoo (manufacturing industry), inni tokko isa biraaf galtee ta'uu industirichaa cimsuur-ratti akkasumas adeemsi hojii galtee-wwan biyya keessaa fayyadamuu babal'isuuni hojjatama. Misooma industiriiwwan guguddoo sibiilaafi injiinariingii, keemikaalaafi farmaasitikaalsii akkasumas kanneen tekinooloojii olaanaa fayyadamaniifi industiriiwwan biroo waliin walitti hidhaminsa qaban mirkaneessuufi gaheefi deeggartummaa damee dhuunfaa guddisuu kallattii dandeessisan ni hordofa.

3.

Industiriiwwan xixiqqaafi gid-dugaleeyyiin haala gaariin akka babal'ataniifi gara sadarkaa itti aan-

uutti akka ce'an gochuuf dhihees-sii liqii ga'aa, bu'uura misoomaa qulqullina qabuufi tokkoon tokkoo aanaalee biyyattii keessatti argaman keessatti misooma damichaatiif kan ta'u lafa irratti hojjatan hektaarri 50 akka dhihaatu ni hojjanna. Gaheen damichi uuminsa carraa hojiitiif guumaachu akka guddatu xiyyeeffannoon ni hojjanna.

4.

Dameen ijaarsaa maxxantummaa galtee alaarratti qabu sadarkaa olaanaa hir'isuu kan dandeessisu industiriiwwan galteewwan ijaarsaa oomishan akka babal'atan ni godhama. Dandeettii industiriin ijaarsaa biyyaa ijaaruudhaafi ce'umsa tekinooloojii si'eessuudhaan dorgomtummaa yeroo, baasiifi qulqullina hojiiwwan ijaarsaa karaa itti fufinsa qabuun fooyyessuudhaan gahee gabaa biyya keessaa dhaabbilee daldalaa biyya keessaa dhalataniifi gahee gabaa ardii keessatti qabaachuu qaban guddisuuf ni hojjatama.

5.

Paartiin keenya damee albuudaatiin gaaffiilee fayyadamummaa haqamaleessa hiikuudhaan adeemsa damicha misoomsuu keessatti fayyadamummaa haqa-qabeessa haawaasa naannoofi nageenya naannoo mirkaneessuuf ni hojjata.

6.

Abbootiin qabeenyaa oomisha albuudaafi boba'aa dhiheessan dhuunfaa isaaniitiin yookaan abbaa qabeenyaa biroofi mootummaa wajjiin wal-deeggarsa mootummaafi dhuunfaa walitti hidhuun dhiheessiin oomishaalee walitti daddabarsuun sona dabaluu akka cimu ni godhama. Oomishaalee damichaa inatarpiraayizoota xixiqqaafi giddugaleessaan oomishaman irrattisonni yookaan bu'aan barbaachisu dabalamee gab-aaf akka dhihaatan hojiiwwan tekinooloojii madaqsuu, wiirtuulee sona daballii hundeessuufi hojiiileen deeggarsaa biroo bal'inaan akka hojjatanman ni taasifna.

7.

Oomishtoonni albuudaa xixiqqaafi aadaa akka gurmaa'an deeggarsa gochuun tekinoooloojiitti fayyadaminsi isaanii akka guddatuufi sirni gabaa ammayyaa oomishaalee albuudaafi bu'aalee albuudaa akka cimu ni godhama.

8.

Guddina dam-daneessa damee tuuriizimiitiin dilbii dandeettii qabnu gara qabeenya qabatamaatti jijjiiruudhaan fayyadamummaan diinagdee damicharraa argamu akka guddatuuf ni hojjatama. Kanaanis damee tuuriizimii kan sochoosan bakkeewwan hawwata tuuristiifi magaloota miid-

hagsuufi turtii tuuristiif mijataa gochuu, hawattoota tuuristii beeksisuu, hojiiwwan eegumsa hambaaturanii cimsuudhaan warra haaraas addunyaaf caalmaatti beeksisuun biyyi keenya biyyoota kurnan bakka gahumsa tuuristii keessaa tokko akka taatu xiyyeeffannoon ni hojjatama. Damichaan abbaa qabeenyaa biyya keessaafi alaa hawachuun hoteela, loojotaafi investimantiwwan tajaa-jila tuuristii garaa garaa irratti akka hirmaatan jajjabeessuun godinaalee hawwata tuuriizimii walkeessa hundeessuuf ni hojjatama.

2.3. Misooma Baadiyyaa Cimaafi Itti Fufiinsa Qabu, Qonnaan Bulaafi Horsii fatee Bulaa Giddugaleessa Godhate Mirkaneessuu

1.

Paartiin keenya galii qonnaan bulaafi horsii fatee bulaa guddisuudhaan hiyyummaa baadiyyaa jiru hir'isuufi jireenya baadiyyaa mijataa gochuun lakkoofsa olaanaa ummata biyya keenyaa kan qabatu fedhiin qonnaan bulaafi horsiisee bulaa guutamee sadarkaa jireenyaa fooyya'aarratti akka argamu ni hojjatama.

2.

Qonniiummata biyyattii lakkoofsa olaanaa qabu nyaachisuu kan dandeessisu; oomisha qamadii biyya

alaatii galuufi oomishaalee qonnaa kanneen biroo guutumaa guutuutti oomisha biyya keessaatiin bakka buusuun sharafa biyya alaa guddaa ba'u qusachuu kan dandeessisu, argama sharafa biyya alaa kan guddisu akkasumas dandeettii galtee industirii dabaluu akka ta'u xiyyeeffannoon ni hojjanna.

3.

Qonna ammayyeessuuf makaa-naayizeeshiinii sanyii filatamaa, xaa'oo, fayyadaminsa humnaarraa kaasee hanga meeshaalee oomishaa fooyya'ootti fulla'u dameelee xix-iqqaa qonnaa hunda keessa akka jiraatu gochuu kan dandeessisu meeshaalee qonnaa oomishuu, dhiheessuufi raabsuu, sirna si'ataafi bu'a-qabeessa diriirsuun qonnaan bulaan adeemsa oomisha ammayyaafi tekinoooloojii wajjiin akka wal-baru gochuudhaan oomishtummaan akka dabaluu ni hojjatama.

4.

Dhiheessii fayyaafi nyaata beeyladaatiif ta'u guddisuudhaan misooma qabeenya beeyladaatiin fayyadamummaa horsiifatee bulaafi gariin horsiifatee bulaa mirkaneessuuf lakkoofsa qabeenya beeyladaarra tarsiimoo qulqullinarratti xiyyeeffate ni hordofa.

5.

Giddugalaan lafti horsiisa beeyladaafi ooyiruundhuunfaa muraasniifi yeroo yerootti xiqqaataa deemu walitti makamuu warra wal-daangessanii jajjabeessuudhaan fayyadamummaa qannaan bulaafi horsiisee bulaa dabaluu paartiin keenya ni hojjata. Gama kanaanis oomishtummaa olaanaadhaan kan beekaman qonnaan bultoota muraasa qabiyyee lafaa fooyya'aa akka qabaatan gargaaruudhaan suuta suutaan gara invastarummaatti hojimaatota guddisuu dandeessisan hojiirra ni oolcha.

6.

Misooma jallisii cimsuudhaan hojiiwwan damee qonnaa maxxantum-maaroobaarraa gadhiisisuu dan-deessisan ni hojjata. Kanuma waliin wal qabatee qonnaawwan jallisii babal'oon hirmaannaa damee diinag-deedhuunfaatiin akka misooman gochuudhaan oomishtummaa guduusuuf paartiin keenya ni hojjata.

7.

Misooma baadiyyaatiin qonnaan bulaadhaaf bu'uuraalee misoomaafi tajaajilawwan misooma hawaasummaa babal'isuudhaan baadiyyaan jireenyaaf mijataa akka ta'u gochuudhaaniifi dargaggootaaf qonnaan alatti carraawwan hojii gara garaa uumuun hojiin godaansa baadiyyaarraa gara magaalatti ta-

asifamu naga-qabeessa taasisuu ni hojjatama.

8.

Naannoo horsiisee bulaatti hojjiwwan misoomaa haala jireenyaa naannoo horsiisee bulaa bu'uura godhatan ni hojjeta.

9.

Sirna inshuraansiifi faayinaansii qonnaan bulaafi horsiisee bulaa diriirsuudhaan hanqina faayinaansii qotee bulaafi horsiisee bulaan qaban furuun hojiin oomishaafi oomish-tummaa mirkaneessuufi aadaa qusannoo gabbisuu ni hojjatama.

10.

Paartiin keenya sochii qonnaa eegumsa qabeenya uumamaa cimsu, sirna fayyadaminsaa, to'annoofi hordoffii qabeenya uumamaa diriirsuudhaan hojimaatota ummanni hundi misooma eegumsa qabeenya uumamaarratti akka hirmaatu jajabeessan ni tolcha. Imaammanni fayyadaminsa lafaafi sirna raawwisa iddoowwan murtaa'oo misooma bosonaatiif daangeffamanittini diriirfama.

11.

Qonna magaalaa baballisuudhaan dargaggootaaf carraa hojii uumuutti dabalee magaalotaaf nyaata madaalawaafi ga'aa dhiheessuun magaalota

keessatti wabii nyaataa guddisuuf xiyyeeffannoo olaanaan ni hojjanna. Kallattii kanaan qonna magaalaatiif tajaajila ekisteenshiinii dhaqqabamaa taasisuuf sirna ekisteenshiinii qonna magaalaa diriirsuudhaan akkasumas paakeejii ekisteenshiinii qopheessuudhaan qaamolee dhimmi ilaaluuf leenjii kennuun hubannoon akka uumamu ni taasifna.

2.4. Hojii Ashaaraa Magariisaa Keenya Cimsuudhaan Diinagdee Magariisa Ijaaruu

1.

Hojii Ashaaraa Magariisaa jalqabne cimsinee itti fufuudhaan diinag-dee magariisaa itti fufinsa qabuufi hin raafamne ijaaruuf shoora akka taphatu ni hojjanna. Kanaanis uw-wisa bosonaa biyya keenyaa baay'ee xiqqaataa dhufe guddisuufi uu-mama eeguuf hojiiwwan Ashaaraa Magariisaa kaa'uu bal'inaan hoji-irra ni oolu. Sosochiiwwan biyya keenyarra darbee naannawa keenya qullaatti hafuurraa akka dandamatan sochiiwwan diinagdee dandeessisan ni uumamu. Dabalataanis sochiin diinagdee kamiyyuu gatiin uumamaa kan itti kaffalame akka hin taane sochiiwwan diinagdee dandeessisaniifi uumama gidduu hojiin walsimannaa uumuu ni hojjatama.

2.

Dhiqama biyyee hir'isuufi lafti gab-binnisaa dhiqamaa dhufe deebi'ee akka dandamatuufi oomishtummaansaa akka dabal gochuuf hojiiwwan eegumsa biyyee fi daagaa karaa qindaa'eefi itti fufinsa qabuun akkasumas qotee bulaafi horsiisee bulaa bifa hirmaachiseen hojjiirra akka oolan ni godhama.

3.

Balaawwan uumamaa gara garaa, haroowwan, laggeeniifi qaamota bishaaniifi yaa'ota keenyarra ga'an ittisuufi to'achuufi kanaanis uumama naannoo yookaan ikkoo siistamii fayyaaleessaa uumuuf hojiiwwan qorannoorratti hundaa'an xiyyeeffannoon ni hojjatamu.

2.5. Sirna Jireenya Magaa-laa Gaaffii Misoomaa Bu'uuraa Hawaasa Magaalaa Deebisu Ijaarruu

1.

Magaalonni wiirtuu badhaadhinaa akka ta'aniifi misoomni magaalotaa misooma baadiyyaa naannawatti argamanii waliin wal simatoo akka ta'an ni hojjata. Dabalataanis, magaalummaa guddisuudhaan akkasumas magaalonna hirmaachisaafi misooma fulla'insa qabu karaa gonfachiisuun pilaanii guutuu sadarkaa

qabuuniifi bulchiinsa magaalaa hin waaltofneen akka hogganaman gochuudhaan guddina carraa hojii uumu akka ariifachiisan ni godhama.

2.

Bu'a-qabeessummaa sirna dhiheessiifi bulchiinsa lafaafi mana jireenyaa magaalotaa fooyyessuudhaan hojii naannawa jireenyaa mijataa uumuu, dhiheessii tajaajila bu'uura misoomaa qindaawaa sadarkaasaa eege fooyyessuu, tajaajila qulqullina magaalotaafi uwwisaafi dhaqqabamummaa bu'uura misoomaa magari-isa guddisuudhaan magaalonna jireenyaaf mijatoofi kan namatti tolan akka ta'an; dhiibbaawwan di-inagdee, hawaasummaa, naannoofi ikkooloojiitiif kan hin raafamne gochuu ni hojjatama.

Faca'insa bu'uura misoomaa magaalotaa keessumattuu daandii, geejjiba, dhiheessiifi dhaqqabamummaa bishaan qulqulluufi ibsaa guddisuuf pirojaktoota jijjiirama bu'uuraa fidaniifi gaaffiiwwan bu'uura isaanii irraa deebisan hojjiirra oolchuurra darbee hojiiwwan deebisanii misoomsuu waa hedduu qabatan badhaadhina magaalaa kan mirkaneessan akka ta'u xiyyeeffannoon ni hojjatama.

3.

Intarpiraayizoota xixxiqqaafi gid-dugaleessa diinagdee magaaloo-

taa guddisuun industiriif bu'uura kaa'aniif hojii misoomaa babal'isuun hojii dhabdummaa xiqqeessuun akkasumas magaalatti wabii nyaataa guddisuun hiyyummaa xiqqeessuuf paartiin keenya cimsee ni hojjata.

4.

Paartiin keenya rakkoolee mana jireenyaa magaalota keessa jiru furuuf qooda fudhattoota adda ad-daa haammachiisuun deeggarsa mootummaafi dhuunfaa qindoominaan misooma manneen jireenyaa akka hojjatamu kan taasisu yoo ta'u giddugala baadiyyaatti kees-sattuu paarkii induustirii kan qaba-niifi bakka lakkoofsi jiraattotaa itti dabalamaa jiraachuu itti mul'atutti ijaarsi manneen akka jiraatu ni ta-asifama. Dabalataanis gurgurtaafi kiraa manneenii magaalaatti mul'atu irratti qaala'insi hamaan kan irratti mul'atuufi kan sadarkaa humna jiraattotaa qoraa jiran waan ta'eef gurgurtaafi bittaa manneenii kan tasgabbaa'e akka ta'uuf hojimaataafi qajeelfama qopheessuun jiraattotni kiraa manaa madaalawaa akka baas-an taasisuuf paartiin keenya muran-noon kan hojjatu ta'a.

5.

Magaalota kooriidarii diinagdee haaraa ta'uu danda'an guddisuun magaalota murtaa'an irratti baay'ina jiraattotaa mul'atan xiqqeessuu hojilee dandeessisan irratti xiyyeeffan-

noon kan hojjataman ta'a. Kanaanis dhiyeessiin bu'uuraalee misoomaa giddugala guddinaa waliin walitti hidhamee akka guddatu ni taasifama.

6.

Tajaajila mana qopheesaa magaalo-taa tajaajilamtootaaf kan itti quu-finsa uumuufi hojimaata si'oomaafi dhaqqabamaa uumuuf bulchinsa magaalotaa hin daangofne hojimaata babal'isuu tekinoolojiin jabeessuun waljijjiirraa odeeffannoo gara diijitaalaatti adeemsa guddisuu kan hordofe akka ta'u ni taasifama.

2.6. Tasgabii Gatii Haalaafi Sadarkaa Jireenya Hiyyeeyyii Hubate Umuu

1.

Paartiin keenya ummata galii dhaabiin buluufi galii gadi aanaa qabu qaala'insa gatiin akka hin miidhamne hojii gatii tasgabeessuu ittifufinsaan ni hojjata. Sababoota qaala'insa gatii kan ta'an rakkoolee oomishtummaa furuuf oomishaafi dhiyeessii shaqa-xoota biyya keessatti guddisuuf dandeessisuu qindoomina mootummaafi dame dhuunfaa fiduuf xiyyeeffannoo addaan ni socho'a.

2.

Shaqaxoota gabaarratti hanqin-nisaanii mul'atu mootummaan shaqaxootasaatiin tarkaanfii uum-

mataaf fudhachuun gabaa tasgab-beessuuf ifaajjee taasisuun cinatti hanqina dhiyeessii shaqaxoota qabanirratti oomshtoota bobba'aniif deeggarsa addaa kennuun oomisha hanqina qaban hamma olaanaan akka oomishaman taasisuun hawaas-ni gatii gadi aanaan shaqaxoota adda addaa akka argatu ni taasifama.

3.

Paartiin keenyaa qaala'insa gatii nam-tolchee (artificial infilation)'fi sababa dheerina walitti hidhaminsa gabaatiin qaala'insa gabaa mudatu ittisuuf gabaan seeraan akka bulu to'annoorratti ciminaan ni hojjata.

4.

Qaama oomishurraa yookaan qaama dhiyeessurraa hanga kutaa hawaasaa itti fayyadamuutti baay'ina hirmaattotaa funcaa (sansalata) gabaa keessa jiru akka hir'atu taasisuun oomishini qaama oomisherraa yookaan qaama dhiyeessurraa kallattiin gara fayyad-amtootaa akka dhaqqabu hojimaatni taasisu ni diriira. Walitti hidhaminsa bittaaafi gurgurtaa hin barbaachisne dhabamsiisuun bittaaafi gurgurtaa oomisha biyya keessaa si'aawaafi dorgomaa akka ta'u ni hojjanna.

2.7. Waliinga'insaafi qulqullina bu'uuraalee misoomaa karaa haqa qabeessa ta'een mirkaneessuu.

1.

Waliinga'insi bu'uuraalee misoomaa guddina industirii waliin walqabatee dhiyessii bu'uuraalee misoomaa magaalota keessatti barbaadamu kan guutuu danda'uufi akkasu-mas tarkaanfii baadiyyaa bakka jireenyaaf mijataa ta'e taasisuuf fud-hatamaa jiru akka tumsu ni taasifa-ma. Uwwisni bu'uuraalee misoomaa qulqullinaafi si'aa'ina bu'uura god-hatanii waliingahinsa haqa qabees-saafi fayyadamummaa dinagdee akka mirkaneessan ni taasisa.

2.

Paartiin keenya bu'uuraalee misoomaa babal'isuun misoomni daandii, uwwisni bu'uuraalee eleektirikaafi telekoomii biyya keenya keessattiakka guddatu xiyyeeffannoon ni hojjeta; adeemsa kanakees-satti rakkoo facaatii bu'uuraalee misoomaa naannolee keessatti mul'atu sireessuun waliingahinsi bu'uuraalee misoomaa madaalawaa akka jiraatu ni taasisa. Hojimaata hanqina haqa qabeessummaa kanaan dura turan duuchuu danda'an bakka hundatti hojiirra oolchuun Horsisee Bultoota gidduugala naannolee irraa fagaatanii argamaniif daandii, ibsaafi bu'uuraaleen misoomaa biroon haqa qabeessummaa qaban akka mirkanaa'an ni taasifama.

3.

Paartiin keenya qaawwa qulqullina bu'uuraalee misoomaa waliin walqabatani mul'atan sirreessuufi kanneen haarawa hojjetaman ammoo qulqullina sadarkaa isaan eegga-teen akka ijaaraman xiyyeeffan-noo guddaan ni hojjeta. Babal'inni bu'uuraalee misoomaa qulqullinaan dabaalamee akka hojjetamu xiyyeeffannoo addaan ni hojjeta. Hudhaalee raawwii pirojeektotaa kan ta'an hojmaata badaafi hanna dhabamsiisuun pirojeektonni yeroo jedhame kees-satti maallaqa ramadameen akka raawwataman ni hojjeta.

4.

Bu'uuraalee misooma geejjibaa qindaawaa, haqa qabeessaafi dhaqqabamaa taasisuun olitti tajaajila geejjibaa nagummaansaa eeggame kennuu kan dandeessisu akkasumas sirna tajaajila loojistikii si'ataafi amansiisaa oomishtummaa saffisiisuu kan diriirsu ta'a.

5.

Paartiin keenya guddina dinag-dee si'ataa biyya keenyaa akkasumas dhiyeessii anniisaa eleektirikii yeroofi haala amansiisaa ta'een dhi-yeessuuf madda anniisaa ni ijaara. Garaagarummaa fedhiifi dandeetti dhiyessii annisaa karaa damee inarjii

mul'atu dhiphisuufi walsimsiisuun dhiyeessii inarjiihumna biyyatti giddugaleessa godhate karaa haqa qabeessa ta'een waliingahuun olitti dhiyeessii annisaa yeroo ammaa sadarkaa gadi-aanaa irra jiru dabaluu, naannolee hunda akka walgahu taasisuufi daladala alaaf dhiyesuufi humna anniisaa maddisiisuu biyyattii dachaa sadiin guddisuuf ni hojjetama. Kana malees, maloota girriidiifi ofgiriidiitti fayyadamuun waggoottan shanan dhufan keessatti dhiyeessii ifaa eleektirikii dhibbeentaa dhibba waliingahuuf ni hojjetama.

Kana dhugoomsuudhaaf, bu'uuraalee misooma anniisaa eleektirikii ijaaruu, invastimantii gahaa ta'ee geggeessuufi dhaabbilee faayinaansii jabaafi hojimaata badaa irraa bilisa ta'an ijaaruu irratti xiyyeeffannoon ni hojjeta. Abbootiin qabeenyaa damee kanarratti akka bobba'aniifi qabeenya isaanii inveesti akka godhan bal'inaan irratti ni hojjeta.

6.

Paartiin keenya dhiyeessii bishaan dhugaatii, saaniteeshiniifi eegum-sa qulqullina dhuunfaa (hygiene) babal'isuunummata tajaajila kana hin argachaa hin turre fayyadamaa taasisuun bishaan dhugaatii qulqul-

luu, amansiisaafi dhiyeessiin isaa gahaa ta'e lammii hunda akka wal gahuni taasifama.

7.

Tarsiimoo misooma jallisii gid-dugaleessaafi gurguddoo ta'an jaj-jabeessuufi baajatasaa ol-guddis-uunijaarsa bu'uuraalee misooma jallisii giddugaleessaafi gurgudoo ta'aniif xiyyeeffannoon addaa ni kenna. Bu'uuraalee misooma jalli-sii giddugaleessaafi gurguddoota'an babal'isuufi teekinoolojii jallisii fooyya'oo ta'an fayyadamuun oomishummaa qonnaan bulaa dabaluu cinattihojiin qonnaa dargaggoota barataniis ogummaa giddugaleessa ta'e qabaniif carraa hojii uumuu akka danda'u ni taasisfama.

2.8. Sirna Faayinaansii Dhaloota Itti aanu Idaa hin dhaalchifne Misooma Faayinaansii Itti Fufinsa qabu Mirkaneessuu

1.

Imala gara badhaadhinaatti taasi-famu keessatti maraammattoo hi-yyummaa keessaa bahuufi guddina dinagdee sadarkaa itti aanutti cehuuf misooma faayinaansii itti fufinsa qabuuf xiyyeeffannoon kennamuu akka qabu paartiin keenya ni amana.

Kana waliin walqabatee uwwisa baasii mootummaan misoomaaf baasu sirna itti gaafatama qabuufi dinagdee gooroo tasgabii qabu kan barbaadu, dhiibbaan liqqi gara fuula duraa kan isa yaaddessu, egeree dha-loota itti aanuu qaarisee kan ilaaluufi dinagdeen beekumsaan hogganamuu akka qabu amataa cimaa qaba. Waan ta'eef paartiin keenya galma kana milkeessuuf xiyyeeffannoo addaan kan hojjetu ta'a. Paartiin keenya dh-aloota itti aanu horata malee idaa hin dhaalchisu. Kanaafis tooftaa uwwisa baasii misoomaa karaa itti fufinsa qabuun hojiirra ni oolcha.

2.

Hojmaata ammayyaawaafi ri-ifoormii damee faayinaansii kallattii bu'uuraa dorgommii irratti xiyyeeffate ni dirrirsaa. Tajaajila faayinaan-sii kutaalee hawaasaa, gosa hojiifi sadarkaa dinagdee hunda hammataa ta'e babal'isuufi dhaqabamaa taasisuun dinagdeen lammilee akka cimuuf xiyyeeffannoo addaan ni hojjeta. Kanaanis qusannoo biyya keessaa guddisuun misooma faayinaansii itti fufinsa qabu akka jabaatuuf ni hojjeta.

3.

Galii biyya keessaa guddisuuf aadaa taaksii fedhiin kaffaluu gabbisuu,

sirna bulchiinsa taaksii diijitaalaa ijaaruu, kontiroobaandii, waliin dha-hinsa taaksiifi dinagdee karaa dhok-saan taasifamu gara saaphana taak-siitti galchuun bakka hojii mijataa, hoggansaafi hojjetaa gahumsaafi amanamummaa qaban akka uuma-man paartiin keenya ciminaan hoj-jeta.

2.9. Humna Teknooloojii Dinagdee Diijitaalaa ta’e Sirneessuu Danda’u Ijaaruu

1.

Sirna dinagdee humna namaa irratti hundaa’e adeemsa keessa jijjiiruuf, guddinaafi jijjiirama teknooloojii yeroo yeroon mul’atu tilmaamaa keessa galchuun damee dinagdee qonnaafi maanufakchariingii beekumsaafi teknooloojii waliin walsim-siisuu, damee dinagdee tajaajilaa ijaaruu, teknooloojiifi innooveeshinii dorgomaa ta’e lafa qabsiisuun toora xiyyeeffannoo paartii keenya keessaati argamu. Dinagdee diijitaalaa ammayyaawaafi idil-addunyaawaa ijaaruuf bu’uuraalee misooma innooveeshinii teekinooloojii akkasuma misoomni yaa’insa odeeffan-noo dhaqqabamaa akka ta’uufi akka babal’atu, misoomni tajaajila information communication technology ariitiin akka guddatu ni taasifama.

2.

Paartiin keenya bu’uuraalee misooma tajaajila qorannoofi teekinooloojiif oolan ijaaruufi gurmeesuun dandeettii humna namaa barbaachisaa ta’e guddisuuf ni hojjeta. Beekumsi biyya keessaa madde deeggarsa teekinoolojiin akka misoomuufi misooma innoveeshinii biyya keessaaf gumaacha mataasaa akka taasisu sirni dandeessisu ni diriirfama.

3.

Qorannoowwan oomishaafi oomishtummaa foyyeessan gaggees-suu, teekinoolojiwwan misoomsuu, teekinoolojiwwan rakkoo furan madaksuu, teekinoolojiwwan misooman babal’isuufi bu’aalee qorannoo teekinoolojiifi innooveeshinii dinagdee keessatti gahee olaanaa qa-ban hojiirra oolchuu paartiin keenya akka tarsii mootti hordofa.

4.

Paartiin keenya bu’uuraalee misooma teekinooloojii guddisuun intarpiraayizoonni teknooloojii akka babal’atan taasisuun sonaafi carraan hojii akka uumamu ni hojjetama.

**Paartii
Badhaadhinaa**